

Verslag van de 52e vergadering van de Klankbordgroep Gebruikers Natuurterreinen Goois Natuurreservaat op dinsdag 1 juni 2021, aanvang 19.30 uur, via MS Teams

Aanwezig zijn:

- de heer J. de Boer (voorzitter)
- mevrouw K. Kos (directeur-rentmeester GNR)
- mevrouw I. van Hees (GNR, senior adviseur profilering)
- mevrouw C. Kersbergen (GNR, teamleider beleid, ondersteuning en externe relaties)
- de heer P. Kampen (GNR, teamleider beheer)
- mevrouw P. Fluitsma (KNNV Afdeling Gooi)
- mevrouw E. van der Lof (IVN Gooi en Omstreken)
- de heer B. Bakker (Fietzersbond, Afdeling Naarden/Bussum/Huizen)
- de heer C. Dekker (Stichting Behoud Gooise Heide)
- de heer J. Huijsing (Gooise Atletiek Club)
- de heer D. Jonkers (Vereniging van Vrienden van het Gooi)
- de heer O. Langendorff (Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland, Afdeling Naerdincklant)
- de heer J. Loggen (Werkgroep Landschapsbeheer Nardinclant)
- de heer B. van Loo (Nederlandse Toer Fiets Unie)
- de heer J. Oude Elferink (Vereniging Leefmilieu Het Gooi, de Vechtstreek e.o.)
- de heer R. Rense (Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken)
- de heer F. Sikking (vertegenwoordiger Beheervrijwilligers GNR)
- mevrouw M. Evers (verslag)

Afmeldingen/afwezig:

- mevrouw M. van Unen (Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie)
- de heer J.P. Alsma (Sticht Gooise Wandelsport Bond)
- de heer J. Koot (K.C. Gooi- en Eemland)
- de heer F. Prins (KNNV Afdeling Gooi, wordt vervangen door mevrouw P. Fluitsma)

1. Opening en afwezigheidsmeldingen

De heer De Boer opent deze MS Teams vergadering en heet allen van harte welkom. De voorzitter heet in het bijzonder mevrouw Van der Lof welkom, zij is de opvolgster van mevrouw Clement en neemt deel namens IVN Gooi en Omstreken. Op voorstel van de voorzitter stellen mevrouw Van der Lof en de overige aanwezigen zich kort voor.

2. Mededelingen en actualiteiten

De heer De Boer heeft samen met de heer Kampen een gesprek gehad met de heer Majoor, die daarbij als vertegenwoordiger van pachters van GNR optrad. GNR verpacht tal van gronden, vooral engen. De pachters hebben steeds vaker te maken met onderwerpen die ook in de vergaderingen met de klankbordgroep behandeld worden. Zoals toenemende recreatiedruk, honden, mountainbiken en de discussies die daarover gevoerd worden. Ook is er vanuit de pachters interesse in de presentaties die aan de klankbordgroep worden gegeven. Het ligt ter bespreking of een vertegenwoordiger van de pachters zou kunnen toetreden tot de klankbordgroep. Het was een plezierig gesprek en de vraag is hoe we met de wens om deel te nemen aan de vergaderingen met de klankbordgroep zullen omgaan.

De heer De Boer geeft de heer Kampen het woord voor eventuele aanvulling van de achtergronden van dit verzoek. De heer Kampen licht toe dat GNR steeds meer insteekt op natuurvriendelijk beheer van de gronden die verpacht worden. Het doel is om het oude systeem van het cultuurlandschap op de gronden van GNR in stand te houden, met plaggen,

potstal, bemesten van engen. In de pachtovereenkomsten worden daarom bepalingen opgenomen zoals dat op de akkers geen kunstmest of bestrijdingsmiddelen mag worden gebruikt, dat er bloemrijke randen dienen te worden ingezaaid en andere beperkingen die passen bij de geschiedenis van het landschap. Als een vertegenwoordiger van de pachters toetreedt tot de klankbordgroep is het met de bedoeling elkaar te voeden en informeren, met daarbij de afspraak dat het zakelijke gedeelte van het pachten buiten beschouwing blijft.

De heer Loggen vraagt of de pachters hobbyboeren zijn of dat zij bedrijfsmatig hun levensonderhoud verdienen op de gepachte gronden. En ook of de gewassen die geteeld worden door GNR benut kunnen worden.

De heer Kampen laat weten dat het pachten uit bedrijfsmatig oogpunt gebeurt. De grote oppervlaktes die gepacht worden, hebben een agrarische functie, met landbouw en/of veeteelt. De pachtwet is vrij strikt, daarbinnen kan GNR als de pacht hernieuwd wordt zelf ook restricties opleggen, bijvoorbeeld het niet toestaan om mest-intensieve gewassen (zoals mais) te telen. GNR heeft ook de wens om in de toekomst meer oude gewassen te zien in het landschap. Hier is bereidwilligheid voor aanwezig, en ook nu al is bijvoorbeeld de Stichting Oude Landbouwgewassen Laren (SOLL) één van de pachters.

De leden wordt gevraagd om in het volgend overleg een standpunt te bepalen.

De heer Bakker geeft zijn overweging dat hij niet voor deelname is, omdat de pachters een ander soort relatie hebben met GNR dan de andere deelnemers. De huidige deelnemers hebben geen van allen een zakelijke relatie met GNR. Pachters zouden daarop dan een uitzondering zijn, en een totaal ander soort contact hebben met GNR dan de leden van de klankbordgroep.

De voorzitter ziet hierin een belangrijk punt, en vraagt mevrouw Kos om haar reactie. Mevrouw Kos zegt dat de zakelijke relatie op geen enkele manier op tafel kan en zal komen in de klankbordgroep. GNR heeft dit als punt van aandacht ook overwogen en besproken. Het gaat meer over meedoen in besprekingen omtrent MTB, recreatiedruk, natuurvriendelijk inzaaien en uitwisseling van informatie met de andere leden. GNR heeft gemerkt dat de pachters die zich bezig houden met natuurgericht agrarisch beheer graag verbinding zouden hebben met vertegenwoordigers en kennis van andere (natuur)organisaties.

De heer De Boer zegt toe dat hij als voorzitter zal bewaken en het melden in het overleg als een onderwerp of discussie die zich ontvouwt bilateraal met GNR hoort te worden besproken. Verder stelt de voorzitter voor om na te gaan wat er in het verleden voor afspraken zijn gemaakt over het instellen van een zetel in de klankbordgroep. En ook wat voor procedure gevolgd zou moeten worden, met name of de klankbordgroep advies geeft of ook instemming moet geven voordat het bestuur van GNR hierover besluit. In het overleg van 12 oktober a.s. wordt een vertegenwoordiger van de pachters uitgenodigd als toehoorder, en spreken we verder hierover.

De heer Bakker stelt voor als compromis een eventuele zetel voor de pachters op toehoordersbasis in te stellen, zodat er wel deelname mogelijk is aan het overleg, maar de stem van de pachters geen onderdeel uitmaakt van adviezen die afgegeven worden door de klankbordgroep aan het bestuur van GNR. Dit om tegenstrijdigheid in belangen bij de adviezen uit te sluiten.

3. Evt. mededelingen en vragen/opmerkingen n.a.v. het verslag van de 51e vergadering d.d. 16 februari 2021

Er zijn geen vragen of opmerkingen n.a.v. het vorig verslag van het overleg d.d. 16 februari 2021.

Het verslag is vastgesteld na een schriftelijke ronde. De voorzitter dankt de notulist voor de verslaglegging.

4. Presentatie Terreinborden Goois Natuurreservaat, door mevrouw I. van Hees

Mevrouw Van Hees licht aan de hand van een presentatie de stand van zaken rondom terreinborden toe. Er zijn diverse soorten borden, in de profilering is ervoor gekozen om mensen die de terreinen bezoeken duidelijk welkom te heten. Daarom heeft GNR uitgebreid onderzoek gedaan naar dit onderwerp: de huidige borden, de wensen, vergelijking met borden van andere organisaties, de financiële en praktische kant voor verbeterwensen enz.

Samengevat valt er het volgende over te zeggen:

- Huidige terreinborden: in de loop der jaren zijn hier variaties in ontstaan en vaak zijn (oudere) borden uitgebreid met sub-borden (bijvoorbeeld als toegangsbepalingen wijzigden). De huidige borden worden als wat gedateerd ervaren, hier kan een slag in worden gemaakt. De wens is om hier zoveel mogelijk één bord, met waar nodig één onderbord en één lijn in te brengen.
- Wens om onderscheidend zijn van andere terreinbeheerders: er is onderzoek gedaan naar het uiterlijk (kleur, indeling etc) en herkenbaarheid van borden van collega organisaties. Hier is een fotocollectie van gemaakt. Bij het toepassen van de huisstijl van GNR worden die elementen gebruikt die de borden onderscheidend kunnen laten zijn van anderen. Zodat men duidelijk een GNR terrein betreedt en ook snel/goed de regels tot zich kan nemen.
- Het herinrichten van de borden biedt de gelegenheid om weer een goede basis te leggen met een eenduidig stramien van wat en hoe op de borden gecommuniceerd wordt, het ontdebelen van (soortgelijke) regels, en het helder omschrijven.
- Toegangsregels en gedragsregels worden uit elkaar gehaald.
- Markering voor bijzondere doelgroepen blijft bestaan.
- Bij een telling is gebleken dat er meer dan 1000 borden staan, maar het ontborden op zich is geen hoofddoel.
- In de presentatie zijn een aantal voorbeeldborden te zien, voor een indruk van kleur en opmaak.
- De bedoeling is op termijn een aantal proefborden te plaatsen in de praktijk. Daarop kan dan gereageerd worden in een “gebruikersonderzoek”, door leden van de klankbordgroep en ook door publiek, door iedereen die iets kwijt wil over het nieuwe uiterlijk van de borden.

De voorzitter dankt mevrouw Van Hees voor de presentatie en toelichting. Zijn persoonlijke mening is dat hij het ontwerp van de nieuwe borden chique eruit vindt zien.

De heer Langendorff vindt de borden mooi. De heer Sikking vindt de kleuren mooi en vraagt of de ruitpalen ook worden meegenomen in dit bebordingproject. Mevrouw Van Hees vraagt dit na, zij denkt dat deze in dezelfde lijn worden meegenomen. De heer Kampen zegt dat bij het Gebed zonder End een ruitpad is dat gelijk loopt met/naast een fietspad. Daar staan dan aparte paaltjes die het ruitpad aangeven. De borden voor ruitpad en overige paden worden overigens niet op dezelfde palen gezet.

De heer Sikking vraagt of de tekst van de voorbeelden al de definitieve tekst is (bijvoorbeeld over vrij wandelen op wegen en paden) en wat wordt er gemeld over fietsen en verschil met MTB waar nog nieuw beleid voor komt?

De heer Kampen bevestigt dat er inderdaad een herziening van het fietsbeleid loopt. Men hoopt dat op het moment van het drukken van de tekst voor de borden er duidelijkheid over is, anders zal vervanging daarna alsnog plaats moeten vinden.

De voorzitter stelt een vraag die door mevrouw Van Unen via mail is ingediend, namelijk of op de borden vermeld kan worden dat MTB niet toegestaan is op ruitpaden.

Mevrouw Van Hees reageert hierop dat met de ruimte op de borden altijd een keus moet worden gemaakt wat er wel of niet opkomt. Op elk bord komt sowieso een disclaimer en verwijzing naar de website van GNR waar alle regels te vinden zijn waar het publiek zich aan moet houden.

De heer Sikking vraagt of er bij verboden wellicht een rond verkeersbord met rode rand en streep geplaatst kan worden, dat maakt het verbod snel herkenbaar.

Mevrouw Van Hees: op de borden is er niet voor gekozen om met verkeersborden iconen te werken. Het zou kunnen dat een icoon nog op specifieke plekken wordt toegevoegd.

Bijvoorbeeld bij verboden voor honden, waarschuwing voor begrazing (met de bekende rode driehoek).

De heer Oude Elferink: bij een fietspad staat meestal een blauw bordje met fiets, hoe gaat GNR dat toepassen? De heer Kampen antwoordt dat deze borden van de wegenverkeerswet zijn en door de gemeente geplaatst worden. GNR mag deze niet zelfstandig plaatsen of verwijderen.

De voorzitter sluit dit onderwerp af met de constatering dat gezien de reacties en vragen dit een belangrijk onderwerp is, en dankt mevrouw Van Hees en de heer Kampen voor de uiteenzetting en toelichtingen. De presentatie geeft vertrouwen dat we inderdaad de nieuwe bebording in de terreinen zullen gaan zien, is er al een planning bekend?

Mevrouw Van Hees zegt dat dit afhangt van de ruimte in de begroting, en men is nog aan het inventariseren om hoeveel borden het gaat. Daarna kunnen er keuzes gemaakt worden of alles in één keer wordt gedaan, of in fases. Als het voorwerk, de lay-outs, de teksten eenmaal op orde zijn, dan is het drukwerk voor de borden in feite op korte termijn te realiseren.

Hopelijk zijn volgend voorjaar in de terreinen de eerste borden te zien.

5. Kaarten compensatie A27

De heer De Boer geeft mevrouw Kos het woord. Mevrouw Kos deelt namens de heer Aninga (teamleider projecten) mede dat er een kaartje is gemaakt met hoe het zit met compensatie rond de A27. Hier was is het vorig overleg een vraag over.

Verzocht wordt de informatie en het kaartje vertrouwelijk te behandelen, want het is nog in ontwikkeling en niet geschikt voor publicatie. Er zijn nog besprekingen gaande en er wordt hard aan gewerkt om tot allerlei afspraken te komen. Het gaat om beide kanten langs de A27. De deelnemers aan het overleg hebben verder hierover geen vragen.

De voorzitter wenst GNR succes met de onderhandelingen, zelf loopt hij vaak in het gebied dat tegen de Laapersheide aanligt en kan het aanbevelen om de ontwikkelingen daar regelmatig te bekijken de komende jaren.

6. Vragen naar aanleiding van de verstrekte notities over beheer, beleid en communicatie en projecten

Bij de agenda zijn drie pdf's met projectmededelingen, beheermededelingen en beleidsmededelingen gestuurd.

De voorzitter geeft de ruimte om vragen te stellen bij deze mededelingen.

Beheer

De heer Loggen merkt op dat in het programma natuur subsidie wordt aangevraagd in het kader van bossenstrategie. De heer Loggen mist daarin de bosecologische visie, wat is hiervoor de doelstelling van GNR? De heer Kampen antwoordt dat de tekst met de

bosgroepen is gemaakt. De bosstrategie is door regering goedgekeurd, waar herbebossing groot onderdeel van vormt, met name bij productiebossen. De heer Loggen mist toch een groter accent op ecologische aspecten. De heer Kampen zegt het wel goed te vinden dat de bosstrategie er is als signaal naar Nederland, GNR heeft de natuurdoelstelling bovenaan staan, heeft nooit een productiedoelstelling gehad.

De heer Langendorff heeft een vraag die te maken heeft met de archeologie van de grafheuvels. Hij kreeg onlangs een bericht dat gravende honden de grafheuvel langs de Erfgooierstraat kapot hebben gegraven. Worden de grafheuvels gemonitord en wat wordt er aan zoiets gedaan. De heer Kampen laat weten dat grafheuvels zeker in het beheer worden meegenomen. GNR krijgt ook subsidie voor onderhoud en in standhouden van archeologische grafheuvels, maar ook schapenkampjes. Jaarlijks is er een monitoring door een onafhankelijke organisatie die ook aanbevelingen geeft voor verdere acties.

De heer Kampen zegt verder dat het ook mogelijk is om onderdelen van beheer, met name grafheuvels, met vrijwilligers te gaan doen. Deze krijgen dan een specifieke training zodat zij weten wat wel en niet te doen op dit soort objecten.

De heer Huijsing noemt een duurzaamheidsproject van gemeente Wijdmeren. Mevrouw Kos juicht het initiatief van gemeente Wijdmeren toe en denkt met hen mee.

In het laatste overleg van het GNR bestuur is ook gesproken over duurzaam handelen, zoals bijvoorbeeld inrichten van bloemrijke linten. Sustainable development goals zijn door GNR omarmt, GNR hoopt dat anderen hierin meegaan.

Beleid en communicatie

De heer Dekker deelt mede dat de SBGH een zienswijze heeft ingediend tegen plan Crailo, men heeft echter niet veel succes kunnen boeken. Het ging om de hoogte van de ecowal, de SBGH zou deze graag op tenminste 5 meter zien. De hoogte van de flats wordt 18 meter, de SBGH ziet deze graag niet hoger dan 12 m.

De heer Dekker vraagt hoe GNR is gevaren. Mevrouw Kersbergen laat weten dat zienswijze is ingediend, en dat er amendementen worden voorbereid. GNR ziet hierbij dat gemeenten een aantal onderdelen wel hebben opgepikt. GNR probeert zich op een aantal hoofdpunten te focussen, zoals de grondwal. GNR kan alleen beheer uitvoeren als deze ook een natuurbeschermingsfunctie krijgt.

De heer Dekker verwijst naar een rapport van Alterra met een advies om een bepaalde minimale afstand tot bebouwing te houden. Mevrouw Kersbergen bevestigt dat veel in detail aan de orde is geweest.

De heer Dekker meldt dat de SBGH tegen het aanleggen van zwembaden in de nieuwe wijk is, omdat dit veel verharding geeft. Dit punt is overgenomen.

SBGH vindt de hoogte van de gebouwen en de ecowal de meest belangrijke punten, dit komt overeen met de hoofdpunten van GNR.

De heer Sikking vraagt of sommige projectvoorstellen in het programma natuur, zoals de aanpak invasieve exoten, ook met vrijwilligers kunnen worden uitgevoerd. Mevrouw Kersbergen zegt dat in sommige situaties zowel met externe partijen als met vrijwilligers aan hetzelfde doel gewerkt kan worden, daarom is er budget gereserveerd om opdracht(en) te kunnen geven. De heer Kampen voegt hieraan toe dat er ongeveer 80 locaties zijn geïnventariseerd met Japanse duizendknoop, bij een aantal plekken wordt de bestrijding meegenomen in een project (bv groene schakel), andere worden door vrijwilligers aangepakt. Plekken van grote omvang zijn niet alleen met vrijwilligers te doen, daarom is er geld beschikbaar om bijvoorbeeld een eerste grote slag te maken met een externe partij en daarna met lokale vrijwilligers groepen langere tijd nauwkeurig onderhoud te doen.

Projecten

Mevrouw Van der Lof vraagt naar de visie op educatieve activiteiten. Zelf is zij actief bij de werkgroep Schaapkooi. Mevrouw Kersbergen laat weten dat de visie op educatie verder wordt uitgewerkt en dat voor GNR educatie alleen kan worden ingevuld bij de gratie van samenwerking met andere organisaties. Zo werkt GNR nu eerst met input van Stichting Omgevingseducatie aan een voorstel, als dat iets verder is uitgewerkt zal het via het infoschuuroverleg met alle educatie-organisaties worden besproken. Daarna wil GNR het in de klankbordgroep graag verder toelichten en bespreken.

De bedoeling van GNR is educatie weer een impuls te geven en verder uit te bouwen in de komende jaren. Voor financiële ondersteuning is ook een aanvraag ingediend bij de Postcode Loterij, het is afwachten wat daaruit komt. (Aanvulling: deze is helaas niet toegekend door de Postcodeloterij. Wel is GNR in gesprek met andere externe partijen en wordt een projectaanvraag voorbereid om in te dienen bij GNR bestuur en Stichting Steun.)

7. Mededelingen uit de organisaties, tevens rondvraag

De heer Huijsing signaleert hier en daar nog paaltjes tegen te komen, met GR, AH of Spanderswoud erop. Het zijn oude kleine betonnen paaltjes. Valt er iets over te zeggen?

De heer Kampen zegt dat dit inderdaad oude paaltjes zijn, met oude benamingen, ze staan soms op oude grenzen. Ze zijn interessant bijvoorbeeld uit cultuurhistorisch oogpunt en soms ook ecologisch oogpunt, bijvoorbeeld door mosaangroei. Ze blijven zoveel mogelijk staan.

De heer Jonkers: in het blad van de VVG is een artikel verschenen van zeven bladzijden over natuurbruggen, aan te bevelen om te lezen! De leden krijgen het artikel in een PDF via de mail toegestuurd.

Op 10 juli en 4 september is er een Natuurbosdag livestream met zeer informatieve sprekers. Via de website <https://natuurbosdag.nl/> is dit live te bekijken en later terug/alsnog te kijken. Verder meldt de heer Jonkers dat in de omgeving van de Le Coultredreef in Blaricum, mogelijk sprake is van het plaatsen van een theehuis vlakbij een natuurgebied. Mevrouw Kos heeft dit ook vernomen, en laat weten dat GNR de participatiedag bijwoont bij om te zien wat er speelt.

De heer Dekker signaleert veel groepen mensen op de hei, diverse clubjes die zo te zien bedrijfsmatig sporten op de hei. Is dat bij GNR bekend? Hebben deze groepen toestemming gevraagd, hebben zij toestemming nodig, wat te doen met commerciële bedrijven die op deze manier van de hei gebruik maken?

Mevrouw Kos bevestigt dat dit een zeer actueel onderwerp is. De heer Kampen voegt daaraan toe dat ook de BOA's dit signaleren en zij spreken groepen erop aan, met name als zij zich niet op paden of wegen bevinden en bijvoorbeeld midden in de hei of in het bos gaan zitten met de groep. GNR wil op korte termijn regelgeving uitwerken voor sporten in georganiseerd verband met economische belangen. De heer De Boer merkt op dat dit zo te merken in het kader van corona zo is gegroeid, goed dat er beleid voor wordt ontwikkeld.

Mevrouw Kos spreekt de hoop uit dat GNR in de loop van dit jaar nog een excursie voor de klankbordgroep kan verzorgen, als de coronamaatregelen dit weer mogelijk maken. Als er duidelijkheid over is doet zij een voorstel in overleg met de heer De Boer.

Voorzitter de heer De Boer sluit de vergadering af in de hoop dat we elkaar bij het volgend overleg op 12 oktober weer persoonlijk kunnen treffen, met dankzegging aan allen voor de goede bijdragen en input die vanavond via het scherm gegeven is.